

INFORMACE O CHARTĚ 77

ročník dvanáctý (1989) - č.11

uzávěrka dne 26.5.1989

Dokument Charty 77	36/89 Konference o lidské dimenzi KBSE v Paříži	2
	37/89 K chystané návštěvě rumunského prezidenta	4
	38/89 Za Dominikem Tátařkou	4
	39/89 Případ Mokrsko?	5
	40/89 Otevřený dopis členským zemím NATO	6
	41/89 Za Pavlem Juráčkem	7
	42/89 Veřejnému shromáždění END v Londýně dne 30.5.1989	7
Sdělení VONS č. 1018 (Stanislav Pitaš odsouzen)		8
	1019 (J.Král stíhan pro solidaritu s politickými vězni)	8
	1020 (F.Stárek a I.Vojtková seznámeni s výsledky vyšetřování)	9
	1021 (Jan Ruml podezřelý z přečinu)	9
	1022 (T.Hellmich stíhan pro křivou výpověď)	9
	1023 (Fr.Veis podmíněně propuštěn)	10
	1024 (V.Havel podmíněně propuštěn)	10
	1025 (T.Hradilek pravomocně odsouzen)	10
	1026 (St.Devátý opět na svobodě)	11
Rozhovor se Stanislavem Devátým o hladovkách		11
V samizdatu nově vyšlo...		13
Krátké zprávy		
VONS usiluje o propuštění Stanislava Devátého		14
Petr Uhlí versus Rudé právo		14
Pout v Šaštíně		15
Shromáždění NMS ke Dni odpěračů		15
Den odpěračů v Brně		15
Václav Havel podmíněně propuštěn		15
Manželé Kořínskovi v psychiatrické léčebně v Kroměříži		16
Z činnosti Demokratické iniciativy		16
Brněnští aktivisté za Stanislava Devátého		16
Represe proti nezávislým aktivistům v Ostravě		16
Peprese proti účastníkům koncertu v Břeži u Prahy		17
Represe proti bratislavskému časopisu Fragment-K		17
Počívina trestu Jany Petrové		17
Manifestace za propuštění politických vězňů zakázána		17
Petice brněnských studentů		17
Společnost za veselajší současnost nadarské vlády		17
Z činnosti Klubu právní podpory		18
Manifestace za Jana Petrovou		18
Petice za Františka Stárka		18
Trestní oznámení na příslušníky SNS		18
Delegace FIDH v Praze		18
Setkání NMS, WiP a Polsko-čes.solidarity na hranici		19
Karolína Mužáková: První máj '89 Vladimíra Veselského (fejeton)		

20

Informace o Chartě 77 vydává nezávislá redakční skupina signatářů Charty 77

Bořek Chromy, Podolí 2762, 276 01 Mělník

Pavla Paloušová, Na Kampě 8, 118 00 Praha 1

Petr Uhlí, Anglická 3, 120 00 Praha 2

Informace o Chartě 77 vycházejí jednou za 14 dní. Jsou periodickou tiskovinou, nezávislou jak na státní moci, tak i na Charte 77. Uzce spolupracují s mluvčími Charty 77 a zverejňují v plném rozsahu všechny dokumenty Charty 77 jakož i všechna sdělení VONS. Náklady na výrobu a distribuci jsou hrazeny z dobrovolných příspěvků z domova i ciziny. Signatářům a aktivním stoupencům Charty 77 v Československu se Infoch poskytuje podle technických možností, a to zdarma. V případě výroby a distribuce Infochu, které jsou nezávislé na naší redakci, jsou náklady na jeden výtisk 1 s poštovním 10 Kčs.

Přetiskování či jiné přebírání textů zveřejněných Infoch je možné jen s uvedením pramene. Bez uvedení pramene je možno přebírat dokumenty Charty 77, sdělení VONS, patice, otevřené dopisy, fejetony, jakož i texty, z jejichž charakteru či uvedení je zřejmé, že nebyly psány pro Infoch.

Charta 77|36|89

Praha 5.5.1989

Čs.helsinský výbor, čj.74|89; VONS

Konferenci o lidské dimenzi KBSE v Paříži

Dámy a pánové,

scházíte se v těchto dnech v Paříži, abyste posoudili, jak jednotlivé zúčastněné země plní své závazky vyplývající z KBSE a týkající se respektování lidských práv a základních svobod, kontaktů mezi lidmi i ostatních humanitárních otázek. Scházíte se také proto, abyste posoudili možnosti dalšího pokroku v této oblasti.

Svým podpisem se k závěrečnému dokumentu vídeňské schůzky KBSE připojila rovněž československá vláda, a proto nám dovolte, abychem se jako zástupci Charty 77, která se problematikou lidských práv a "lidské dimenze" helsinského procesu zabývá už přes dvanáct let, i jako zástupci čs.helsinského výboru a VONS, vyjádřili k Vaši konferenci svým vlastním poselstvím. Činíme tak mj. i proto, že s vlastní zkušeností dobře víme, jak se prohlášení a sliby naší vlády někdy až diametrálně rozcházejí s jejími skutky.

Než se začnete zabývat možnostmi dalšího pokroku, měli byste nejprve zkoumet, nakolik jednotlivé vlády - a v našem případě vláda československá - plní svá předchozí závazky, naposledy z ledna t.r. Domníváme se, že pět měsíců je doba dostatečně dlouhá k tomu, aby bylo možné posoudit, zda je slovo té či oné země věrohodné.

Jaká je tedy československá skutečnost? Československá vláda se ve Vídni např. zavázala, že bude lidská a občanská práva nejen respektovat, ale že bude i "zdokonalovat své zákony, správní předpisy a politiku... tak, aby bylo zaručeno účinné vykonávání těchto práv a svobod" (principy, 13.1.). Zatím jediný konkrétní krok učiněny v oblasti zákonodárství byl však právě opačný. V únoru a březnu schválilo Federální shromáždění ČSSR tzv."nová zákonná opatření k ochraně veřejného pořádku", která až několikanásobně zvyšují možnost postihu organizátorů i účastníků prakticky jakýchkoli státem neorganizovaných veřejných shromáždění. "Gumová" formulace jednoho z novelizovaných ustanovení (§6 zák.o přečinech) navíc vzbuzuje oprávněné obavy, že bude zneužíváno i proti nezávislé publicistice. Hovoří se v něm totiž o "tiškovinách, které svým obsahem narušují zájem socialistického státu na zachování veřejného pořádku". Jak má ovšem proklamované nezávislé soudnictví poznat, co je momentálně ve státním zájmu, se už nikde nevysvětluje...

Ostatně právo na pokojné shromáždování, zaručené jak naší ústavou, tak Mezinárodním paktem o občanských a politických právech (čl.21), platí v naší zemi stále toliko na papíře. Mnozí z těch, kteří se je na základě svého svědomí pokusili naplnit v praxi, jsou nyní bud ve vězení (Václav Havel, Jana Petrevá, Slávek Popelka, Otakar Veverka), nebo byli odsouzeni k podmíněným trestům či vystaveni perzekucím.

Čs.vláda se ve Vídni rovněž zavázala, že "bude respektovat právo svých občanů aktivně přispívat, samostatně nebo společně s jinými, k rozvíjení a ochraně lidských práv a základních svobod" (13.5.) a že "bude usnadňovat přímé kontakty a komunikaci mezi těmito osobami, organizacemi a institucemi uvnitř účastnických států i mezi nimi" (26). Skutečnost je však úplně jiná. Čs.helsinský výbor, Charta 77, Nezávislé mírové sdružení, Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných i další nezávislé iniciativy, které mají v programu uskutečňování některých bodů helsinského procesu, jsou nadále považovány za nezákonné a jako s takovými je s nimi i nakládáno. Pokud jsou náhodou některí reformní i ladění úředníci ochotní se zástupci nezávislých iniciativ jednat, činí tak jen nezávazně jako se soukromými osobami. O nějakém dialogu či uskutečňování přímých kontaktů však nemůže být řeč. Ba naopak. Když se např. čtyři členové Čs.helsinského výboru (v čele s jeho předsedou Jiřím Hájkem) vypravili v dubnu do Polska na valné shromáždění Mezinárodní helsinské federace, byli na hranicích zadrženi, byly jim odebrány pasy a museli se vrátit zpět. Začátkem března dlela v Praze na oficiální návštěvě delegace MNF, jež měla dojednánu návštěvu u ministra spravedlnosti a na oddělení pasů a viz. Protože však trvala na osobní účasti Jiřího Hájka, čs.strana audienci svévelně odmítla.

Ve Vídni čs.vláda také prohlásila, že v případě porušování lidských práv a svobod bude zajišťovat "právo osoby odvolávat se k výkonu, zákonodárným, soudním a správním orgánům"(13.9.). Petiční práve, zaručované také čs.ústavou, je však zejména v poslední

době hrubě porušováno. V dubnu byli k nepodmíneným trestům odsouzeni Ivan Jirous (16 měsíců) a Jiří Tichý (6 měsíců), a to jen za to, že požadovali novelizaci trestního práva o osvobození politických vězňů. Za podobnou petici byl třicet dní vězněn také Stanislav Devátý a snad jen díky neobyčejné osobní statečnosti - držel totiž celou dobu neomezenou hladovku - byl nakonec propuštěn z vazby, i když jeho trestní stíhání trvá. Diskriminacím v zaměstnání jsou vystaveni i někteří signatáři petice vědeckých a kulturních pracovníků, kteří protestovali proti uvěznění Václava Havla a proti policejním brutalitám v lednových pražských ulicích.

Navzdory některým nepatrným zlepšením nadále trvá perzekuce věřících a hrubé porušování náboženských práv. Není zde místo na podrobný výčet, uvádime proto jen příklad: čs. státní orgány nadále svévolně zasahují do církevních záležitostí, snaží se odnimat katolickým i evangelickým duchovním státní souhlas a jejich poslání jim všemožně ztěžují. Požadavky, obsažené v petici více než půl milionu věřících občanů, jsou nadále ignorovány.

Čs. vláda se dále zavázala, že "bude plně respektovat právo každého na svobodu pohybu v hranicích státu" i právo "opustit svou zemi a vrátit se do ní" (20). Tato práva jsou však nadále nejrůznějšími způsoby oklešťována. Svobodně jednající občané jsou stále vystavováni občasným perzekucím - "domácím vězením" počínaje s svévolným odvážením k výslechům a bezdůvodným zadřízováním konče. Když např. v dubnu přijeli do Bratislavu tři zástupci VIA (Petr Pospíchal, Petr Uhl, Jan Urban), aby se tu setkali se svými maďarskými kolegy, byli okamžitě po výstupu z vlaku zadřeni a bez údání důvodu posláni zpět. Peklud se týče cestování do zahraničí, nutno konstatovat, že přes některá dílčí zlepšení diskriminace především osob politicky aktivních nadále pokračuje a že se dokonce případy bezdůvodného odebírání cestovních dokladů v poslední době množí. Postižení jsou přitom nejen aktivisté samotní, ale nesřídku i jejich rodinní příslušníci (na jaře se tak např. nemohla zúčastnit školního zájezdu do NSR studentka Marta Bendová).

Signatářské státy se rovněž zaručily, že budou "zakazovat mučení a jiné způsoby krutého, nelidského nebo lidskou důstojnost ponížujícího zacházení a trestání" (23.4.). Policejní brutalita v lednu v Praze, a to jak v ulicích, tak při následných výsleších a zadřeních, je snad dostatečně známá. Mnoho lidí bylo zbito, někteří i vážně zraněni, nemluvě třeba o tom, že mnozí zadření byli nuceni stát na chladném dvorku policejní stanice po několik hodin v pozoru a s rukama za zády u zdi. Autentické svědectví z této dnů byla shrnuta do publikace nazvané "Palachův týden" (1989, vydal Čs.helsinský výbor). Naposledy měli možnost pocítit "tvrdou pěst" (doslova řečeno) našich státních orgánů i účastníci nezávislé manifestace během prvomájových oslav. Čím se provinili? Neali např. transparenty s nápisem: "Srovnejme čs. právní řád s přijatými mezinárodními závazky" nebo "Demokracii pro všechny".

V oblasti informací čs. vláda rovněž slíbila, že bude "dovolovat jednotlivým osobám, institucím a organizacím, aby získávaly, vlastnily, reprodukovaly a rozšířovaly jakékoli informační materiály" (34.). Víme, touto problematikou se nedávno zabývalo specializované informační fórum v Londýně. Nicméně jsme toho názoru, že flagrantní porušování tohoto principu, doprovázené zosteným postupem našich státních orgánů vůči samizdatu a nezávislé publicistice, je natolik závažné, že je nemůžeme přejít mlčením. Obzvláště alarmující je případ dvou nedávno uvězněných samizdatových vydavatelů Petra Cibulky a Františka Stárka, kterým - bude-li odsouzeni - hrozí trest až deseti, resp. pěti let ztráty svobody.

Uvedli jsme zde jen některé nejmarkantnější případy porušování mezinárodních závazků v oblasti lidských práv a základních svobod čs. stranou. Podrobněji je možno se s touto problematikou seznámit v situaci zprávě za rok 1988, kterou pro pařížskou konferenci připravil Čs.helsinský výbor. Jsou to skutečnosti, myslíme si, neasmírně závažné. Pařížská konference se jimi jistě bude zabývat stejně jako ohrožováním lidské dimenze helsinského procesu v jiných zemích. Nejen proto, že solidaritu s nespravedlivě postiženými se např. čs. vláda snaží ignorovat, ale zejména proto, že celoevropský proces nelze rozvíjet bez přijetí a prosazení společných zásad chování v politickém životě všech účastnických zemí. V opačném případě všechni poneseme vinu na tom, že se dokumenty helsinského procesu promění v cár papíru bez jakékoli účinnosti.

Odpovědnost neseme ovšem všichni. Čs.nezávislé iniciativy jsou na tomto vědomí založeny a v prosazování těchto zásad budou pokračovat ve stejném duchu, v jakém působí Charty 77 po celých dvanáct let své existence.

Tomáš Hradilek

Dana Němcová

Saša Vondráčková

mluvčí Charty 77

mluvčí Charty 77

mluvčí Charty 77

Jiří Hájek, předseda Čs.helsinského výboru

Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných

Charta 77|37|89 K chystané návštěvě rumunského prezidenta v Praze 13.5.1989

Adresováno generálnímu tajemníkovi ÚV KSČ Miloši Jakešovi.

Pane generální tajemníku,

jak informoval náš denní tisk, má v nejbližších dnech navštívit Československo rumunský prezident Nicolae Ceaušescu. Rádi bychom k této chystané návštěvě vyjádřili své stanovisko.

Svět se již dnes, byť s obtížemi, přece jen dozvídá katastrofální situaci, do které vlastní zemi přivedla vláda rumunského prezidenta. Dozvídá se také o plánech, které jsou v naprostém rozporu se základními normami lidského jednání a v jejichž důsledku se rumunská společnost ocitne na pokraji kulturní genocidy. Popírání i těch základních práv a svobod lidského jedince, útlak národnostních menšin, systematické a záměrné ničení kulturních památek, plány na násilné soustředění obyvatel do panelových "agrocenter", chudoba a bezpráví většiny, a privilegia a moc vyvolených, hermetické uzavírání se před světem i naprostá ignorace světového veřejného mínění, to vše přivedlo rumunskou společnost do situace, která nemá v poválečné Evropě analogii. Civilizovaný svět se proti tomu bouří a protestuje.

Dovolte nám proto vyjádřit názor, že v době, kdy je světové veřejné mínění zděšeno rumunskou politikou v oblasti lidských práv a kdy by mělo být normální, ne-li státnickou povinností každé vlády vůči takové politice protestovat, považujeme chystanou pracovní a dokonce "přátelskou" návštěvu rumunského prezidenta za krajně nevhodnou. A když už k ní dochází, pak Vás, pane generální tajemníku, žádáme, abyste k postoji rumunského vedení vůči vlastnímu lidu zaujal kategorické, veřejně vyslovené stanovisko. V opačném případě se musíme domnívat, že s podobnými diktátorovskými praktikami nejen souhlasíte, ale že je dokonce i podporujete.

S pozdravem

Tomáš Hradilek

Dana Němcová

Saša Vondráčková

mluvčí Charty 77

mluvčí Charty 77

mluvčí Charty 77

Charta 77|38|89

Za Dominkem Tatarkou

15.5.1989

Když zemře spisovatel, přepadá nás lítost, že už něj dalšího nenapiše. Smrtí je dílo uzavřeno a otevřen zůstává pouze náš vztah k němu. Když ve středu 10.května 1989 zemřel Dominik Tatarka, zmocnil se nás zármutek. Tento výký spisovatel nejen už nic nenapiše, ale jeho dílo není ani celé vydáno, jeho nejlepší knihy jsou širší veřejnosti nedostupné a celá jeho lidská a umělecká osobnost je v kulturním povědomí záměrně potlačována. Dominik Tatarka zemřel, aniž se dočkal celospolečenského uznání, jaké mu právem náleží.

Narodil se 14.3.1913, studoval na pražské Karlově univerzitě a na pařížské Sorbonně. Než se stal spisovatelem, učil francouzštině. Svými díly, myšlenkově hlavně Démonem souhlasu a esteticky zejména Proutěnými křesly, v šedesátých letech silně ovlivnil mladou generaci slovenských i českých intelektuálů a spisovatelů. Tatarkovo hledání ve skrytých významech situací a příběhu, hledání velice osobně a upřímně odkryté, nacházel svět člověka v jeho prabytí. "Karpatský pastier", jak sám sebe Dominik nazýval, byl spisovatelem s hluboce zažitou vzdělaností, byl to kultivovaný Evropan, obhledávající pravěk člověka i jeho současnost od úpatí slovenských hor. Tatarkovy texty jsou nezkalenou studní lidské laskavosti, účastnosti a velkodušnosti. Zejména láče a milostnosti vracejí krásu a opravdovost. O slovenskou literaturu se Dominik Tatarka vysoko zasloužil vytvářením živého, tvárného a bohatého jazyka.

Umělecká svébytnost na seba v Tatarkově osobnosti váže i svébytnost občanskou. Dominik Tatarka v roce 1968 veřejně protestoval proti smaření Pražského jara a v roce 1976 podepsal Charty 77. Před mocí tím nad sebou podepsal ortel - až do loňského roku byl čs.nakladatelstvím, svazem spisovatelů i úřady uvřen do klatby. Jeden z nejskvělejších umělců, jaké kdy slovenská literatura měla, nalézal v letech pro něho velmi smutných a krušných uznání jen u svých přátel, z nichž mnozí byli stejně pronásledováni jako on. K oslavě Tatarkových sedmdesátin uspořádali jeho přátelé literární sborník, pomáhali mu při vydávání jeho nových textů ve strojopisných edicích a v exilových nakladatelstvích. Mezi oficiálně nevydanými díly vyniká především trilogie Písáky, kterou považují mnozí za vrchol jeho tvorby, zejména pro její nadčasový rámcem, jazykovou i stylistickou originalitu a univerzálnitou jejího myšlenkového a uměleckého poselství. V roce 1987 byl Dominik Tatarka jako první poctěn cenou Jaroslava Seiferta, udělovanou Nadací Charty 77.

Domníváme se, že v současném hledání duchovních, etických i estetických hodnot se hlavně mladé a mladší generace budou obracet k Tatarkovu dílu, objeví je pro sebe a budou čerpat z jeho umělecké i lidské síly. Literární i lidský odkaz Dominika Tatárky si to nesporně zaslouží.

Pro Chartu 77 je cíl, že může Dominika Tatarku vzpomenout jako svého signatáře. V den pohřbu se skláníme nad jeho velikostí a statečností.

Tomáš Hradilek
mluvčí Charty 77

Dana Němcová
mluvčí Charty 77

Sáša Vondráček
mluvčí Charty 77

Charta 77 | 39 | 89

Případ Mokrska?

V Praze 15.5.1989

Vláda ČSSR
nábř. kpt.Jaroše 4, Praha 1

Těžba zlata a rudné hornictví mají v našich zemích svou dlouhou a bohatou tradici. Po staletí exploataovaná ložiska se ale postupně vyčerpala, těžba upadala. Avšak v posledních dvaceti letech - také v souvislosti s růstem cen zlata a dalších rud na světových trzích - se způsob využívání domácího surovinového bohatství začal přehodnocovat. V době, kdy se ve světě a především v Evropě prosazují nejrůznější úsporná opatření a kdy se klade důraz na využívání i menších místních zdrojů energie a surovin, je to pochopitelné. Je však třeba dbát na to, aby při této činnosti nedocházelo jen k dalšímu zhoršování životního prostředí.

Podle nám dostupných informací hodlá nyní čs.vláda uzavřít s jednou australskou firmou kontrakt na otevření a využívání ložiska zlata u Mokrska ve středním Povltaví. Předpokládá se, že zlatonosná ruda, uložená v místních horninách, by se těžila povrchovým způsobem a zlato by se z ní získávalo technologií tzv.dynamického kyanidového loužení. A dostáváme se ke kamení úrazu, k závažné otázce: jaký to bude mít dopad na životní prostředí? Situaci navíc komplikuje naprostý nedostatek informací a značný stupeň utajení celého projektu. Dosud jedinou oficiální informaci našel čtenář v časopise Geologický průzkum z listopadu loňského roku. Ta se ekologickou problematikou zabývá jen okrajově a velice stručně; prý bude všechno v pořádku.

Navzdory chybějícím informacím však vycházejí na povrch některé skutečnosti, jež o smysluplnosti a hlavně bezpečnosti celého projektu vzbuzují vážné obavy:

1| Projekt je inspirován "obdobnou" těžbou v Austrálii, USA a Jihoafrické republice, kde to však rozsáhlá teritoria s téměř nulovou hustotou založení celkem bezpečně umožňují. Středočeský kraj má ale hustotu obyvatelstva daleko větší (104 obyv./km²) a inkriminovaná oblast s nedalekou Slapskou přehradou navíc představuje významné rekreační zázemí pro Prahu a Příbram.

2| Co do množství zlata není ložisko rozhodně zanedbatelné. Představuje asi největší ověřenou ložiskovou akumulaci zlata v Českém masívu a snese erozní i ve světovém měřítku. Protože však těžba pod hladinou Slapské přehrady je přece jen riskantní a celé ložisko tudíž nelze plně využít, požaduje se k dosažení rychlého efektu těžba 1 mil.tun nezpracované zlatonosné horniny za rok, tedy objem výskutku nemalý. Vyvstává otázka co s odpadem, když možnost jeho sekundárního využití je přinejmenším problematická.

3) Hornina má totiž být zpracovávána technologií dynamického kyanidového loužení. Předpokládá to její rozemletí na velice jemná zrnka, která ve formě odpadních kalů budou představovat nejen obrovskou masu, ale mohou i bezprostředně ohrozit podzemní vody a Slapské jezero, protože neutralizace kyanidů trvá desítky let a laboratorní zkoušky prokázaly jen neúplnou účinnost jejich odstranění z odpadních kalů (92%). Naprosto nedůvěryhodně a z ekologického hlediska nezasvěceně pak vyznívá tvrzení předsedy Českého geologického úřadu JUDr. Jana Pravdy v rozhovoru pro časopis Vesmír (1989, č.4), že z jezera "se do podzemních vod nedostane ani kapka kyanidu".

4) Ekologická problematika těžby nebyla v předchozích etapách projektu vůbec zkoumána; v Ústavu krajinné ekologie ČSAV v Českých Budějovicích byl dle našich údajů vyžádán také posudek, který vzhledem k naprostému nedostatku vstupních údajů o technologii a těžbě byl zcela nezávazný a kusý. V únoru letošního roku měl být během pouhých dvou týdnů (!) vypracován - po konsultacích s australskou firmou - posudek nový. Je však utajen a jeho obsah není znám.

5) Celý projekt se ekonomicky opírá o cenu zlata ve světě koncem r.1987 (480-450 US \$ za trojskou uncí). K 1.2.1989 však jeho cena poklesla na 380 US \$. za uncí. Přiznáčný pro naše hospodářství je i způsob krytí ekonomických nákladů na těžbu, které mají představovat 1/2 a 1/3 z celkového zisku. Na nutná první zařízení má australská firma čs.straně zapůjčit asi 70 mil. US \$ ve formě ryzího zlata, které bude během prvních tří let těžby vráceno ve stejném množství, nehledě na světové ceny...

Proslychá se, že dohoda s australskou firmou má být uzavřena již v květnu. Co je na tom pravdy, nevíme. Má-li se však přistoupit k brzké realizaci projektu, pak se domníváme, že je nejjvýš potřebné začít se vážně zabývat i jeho ekologickou problematikou. A nejen to. Jsme také násorou, že s celou věcí by měla být pravdivě a důkladně seznámena i naše veřejnost a že by jí mělo být umožněno, aby se k projektu, který může narušit jednu z hlavních rekreačních oblastí v Čechách, mohla i svobodně vyslovit.

Charta 77 není dostatečně kompetentní, aby posoudila účelnost i rizika tohoto projektu. To je věcí odborníků. Veřejnost má právo vědět, jaká rizika podstupuje, a měla by mít i právo se k nim - pokud existují - vyjádřit. Mnohé nasvědčuje tomu, že naše hospodářství je dnes ochotné získávat devizy za každou cenu. Zkušenosti uplynulých let, kdy jsme si v důsledku mnoha jednostranně nahlížených plánů činili jen sobeckého velikáštví nakupili již tak obtížné řešitelné problémy, však varuji.

Tomáš Hradíšek
mluvčí Charity 7

Dana Němcová
mluvčí Charity 77

Saša Vendra
mluvčí Charity 77

Na vědomí: Českomoravská společnost pro výrobu a prodej elektrotechnického materiálu, a.s., Praha - Vršovice, Nádražní 10, tiskové agentury.

Chart: 77140180

V. Praha, 23. 5. 1929

Ostatněže dnes členové skupiny KATO

U příležitosti jejich nadcházející výroční konference v Bruselu.

Vážené dámy a pánové,

čtyřicáté výročí vzniku své organizace si připomínáte v době probíhajících změn ve východní polovině rozdělené Evropy, změn, které směřují k rozchodu se stalinismem a k tvorbě demokratičtějších vztahů ve společnosti i mezi národy.

Uvědomujeme si význam, který měla v poválečné době atlantická smlouva pro bezpečnost Vašich zemí a pro zastavení stalinské expanze. Chápeme, že státy, které reprezentujete, nemohou rizkovat oslabení vlastní bezpečnosti pro pouhou naději a že důraznější odzbrojovací kroky nemůžete dělat bez jistoty, že současné změny ve východní Evropě jsou nezvratné. Jako ti, kteří jsou po léta pronásledováni za své úsilí o demokratičtější poměry ve své zemi a ve své části Evropy, nejsme zajisté podezřelí z toho, že příliš důvěrujeme vladám sovětského bloku a že nechápeme všechny Vaše důvody k opatrnosti.

Přesto se domníváme, že vývoj ke skutečnému a upravdě demokratickému míru by dues významně posílila větší iniciativnost Vašeho společenství.

Jsme po léta přesvědčeni, že pro náš osud, stejně jako pro osud všech zemí na obou stranách nynějšího rozdělení, je třeba překonat vojensko-politické bloky a bipolární bezpečnostní systém nahradit pluralitním systémem spolupráce všech zemí

a národní v oblasti působení NATO a Varšavské smlouvy.

I proto žádáme odchod sovětských vojsk z území Československa a podporujeme návrhy na rozpuštění nejprve vojenské složky a pak i zrušení Varšavské smlouvy. Je to ovšem politicky reálné jen v případě, že budou rozpuštěny oba vojensko-politické bloky.

Jsme si vědomi, že bude třeba vyřešit mnoho politických, státoprávních a vojensko-technických otázek, má-li se pluralitní bezpečnostní systém stát lepší zárukou míru a bezpečnosti než systém dosavadní. Ale dalšímu rozvoji mezinárodních vztahů by nepochybně prospělo, kdyby státy NATO veřejně vyhlásily svou vůli jednat s Varšavskou smlouvou o rozpuštění obou paktů do roku 2000.

Váše politické rozhodnutí překonat poválečné rozdělení světa a jeho důsledky by mělo mimořádný význam pro všechny a především pro demokratický vývoj v naší části světa.

Tomáš Hradilek

mluvčí Charty 77

Dana Němcová

mluvčí Charty 77

Sáša Vondra

mluvčí Charty 77

Jiří Dienstbier

bývalý mluvčí Charty 77

Václav Havel

bývalý mluvčí Charty 77

Václav Malý

bývalý mluvčí Charty 77

Charta 77|41|89

Za Pavlem Juráčkem

23.5.1989

Dne 20.5.1989 zemřel ve věku necelých čtyřipadesáti let filmový scénárista a režisér Pavel Juráček, signatář Charty 77. Jako autor a režisér je znám především svými filmy Postava k podplátní, Každý mladý muž a Případ pro začínajícího kata. Méně je však známo, že byl autorem či spoluautorem desítek dalších filmů, že na mnoha spolupracoval jako dramaturg a že sehrál koncem šedesátých let významnou roli i jako vedoucí jedné z tvůrčích skupin barrandovského filmového studia. Lze o něm bez nadsázký říci, že byl duchovním vůdcem centrální osobnostní skupiny tvůrčí označované jako "nová vlna" československého filmu, která proslavila naše filmové umění i daleko za hranicemi země. Pavel Juráček byl zároveň nadaný spisovatel, který svůj talent prokázal už v mládí svými verši. V sedmdesátých a osmdesátých letech byla Juráčkovi znemožněna práce u filmu a bylo mu souzeno prožít velmi těžkou etapu života. Vzpomínáme na něj jako na jemného, citlivého a vzdělaného člověka, který dokázal i v nejtěžších dobách být věrný sám sobě a přijmout s tichou neokázaností následky, které pro něj měl podpis Charty 77.

Tomáš Hradilek

mluvčí Charty 77

Dana Němcová

mluvčí Charty 77

Sáša Vondra

mluvčí Charty 77

(Pohřeb Pavla Juráčka se koná v pátek 26.5. v 16,00 v krematoriu ve Strašnicích).

Charta 77|42|89

V Praze 23.5.1989

Veřejnému shromáždění EMD v Londýně dne 30.5.1989

Drazí přátelé,

přijali jsme s díky Vaše pozvání na londýnské veřejné shromáždění v Institute of Contemporary Arts. Skutečnost, že nikdo z nás nemá potřebné cestovní doklady, aby se mohl zúčastnit, je jen jedním z dokladů stavu politické kultury v Československu, a to i po podpisu vídeňských dokumentů. Ačkoliv se i československá vláda zavázala podporovat styky mezi nezávislými občany a organizacemi, odmítá je dosud byť jen tolerovat. Vaše shromáždění můžeme proto pozdravit takto dopisem.

Vitáme, že se chcete zabývat alternativní představou Evropy a v této souvislosti také návrhem na vytvoření nezávislého helsinského shromáždění. Myšlenka vytvoření mezinárodní instituce k prosazování helsinského procesu zdola vzešla v červnu loňského roku z prostředí semináře Praha 88. Dynamický vývoj v některých státech východní poloviny rozdělené Evropy a v mezinárodních vztazích zvyšuje nutnosť vytváření nových internacionálních demokratických a pluralitních struktur. Domníváme se, že reprezentativní nevládní shromáždění, jakýsi občanský parlament, prosazující program mírového a demokratického sjednocení Evropy, a usilující o svobodné, ekonomicky silné, ekologicky orientované a sociálně spravedlivé společnosti v oblasti

helsinského procesu, by bylo žádoucím vyvážením následných konferencí na úrovni vlád. Helsinský proces by tak byl rozvíjen mezi vládami i mezi občany, ve vzájemném střetávání a spolupráci, stal by se "kulatým stolem" na mezinárodní úrovni.

Dovořte, drahí přátelé, abychom Vám poděkovali za všechny projevy solidarity s Chartou 77, dalšími nezávislými skupinami a jednotlivci v Československu. Světová solidarita pomohla zmírnit postupy mnohých československých občanů. Avšak nejen to. Vaši solidaritu chápeme jako výraz vědomí našeho společného osudu, vědomí, že zájmy a tužby všech lidí jsou stejné a že prosazení svobodných, demokratických a spravedlivých politických a sociálních poměrů v každé společnosti je nejen předpokladem jejího klidného vývoje, ale také mezinárodního míru.

S přátelskými pozdravy

Tomas Hradilek
mluvčí Charty 77

Dana Němcová
mluvčí Charty 77

Saša Vondra
mluvčí Charty 77

Sdělení výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, který je č.s.ligou pro lidská práva a členem Mezinárodní federace pro lidská práva (FIDH)

Všechna sdělení VONS jsou zasílána Federálnímu shromázdění. Jména a adresy členů VONS jsme zveřejnili ve sdělení č.860.

Sdělení č.1018 (Stanislav Pitaš odsouzen)

Dne 18.5.1989 proběhlo před senátem okresního soudu v Náchodě za předsednictví JUDr. Miloše Vízdale několikrát odročené hlavní líčení v trestní věci proti signatáři Charty 77 a členu NMŠ Stanislavu Pitašovi. Soud ho shledal vinným trestním činem útoku na veřejného činitele podle ustanovení §155 odst.1 písm.a) tr.z., jehož se měl dopustit tím, že dne 27.10.1988 - při neoprávněném preventivním předvádění v souvislosti s nezávislými oslavami státního svátku - kladl pasivní odpor, při kterém údajně užil násilí vůči příslušníkům SNB. Dále byl shledán vinným tr.činem útoku na veřejného činitele podle §156 odst.2 tr.z., který měl spáchat v březnu 1988, když ve své písemné stížnosti údajně urazil a pomluvil příslušníka StB. Stanislavu Pitašovi byl uložen napodmíněný trest odnětí svobody v trvání deseti měsíců, který má vykonat v II.NVS. Dále mu bylo uloženo zaplatit zdravotnickému zařízení regressní náhradu 2381 Kčs. Rozsudek není pravomočný, S.Pitaš se okamžitě odvolal, prokurátor si ponechal lhůtu k rozhodnutí.

Obhájce JUDr. Uhliř marně poukazoval na rozpory ve výpovědích příslušníků SNB a na neoprávněnost jejich jednání, kterým se sami zavili zákonné ochrany veřejného činitele. Dále upozorňoval na výpovědi dvou civilních svědků, které svědčily ve prospěch obžalovaného a na nepřesvědčivost lékařských posudků. Jeden z lékařů ve svědecké výpovědi připustil možnost, že příčinou zdravotních potíží údajně napadeného příslušníka mohlo být např. nastuzení.

Hlavního líčení se mohlo vcelku bez problémů zúčastnit asi 20 přátel obžalovaného. K případu viz naše sdělení č.770, 834, 855, 953 a 987.

V Praze 20.5.1989

*

Sdělení č.1919 (Jan Král stíhan pro solidaritu s politickými vězni)

Vyšetřovatel VB městské správy SNB v Ostravě npr.V.Wojwoda zahájil dne 27.4.1989 tr.stíhání proti Janu Královi, nar.21.12.1967, dělníku státního divadla v Ostravě, bytem Ostrava-Kunčičky, Výhradní 16. Viní ho z tr.činu útoku na státní orgán společenské organizace podle §154, odst.2 tr.z. a schvalování tr.činu podle §165, odst.1 tr.z., jichž se měl dopustit tím, že "dne 3.3.1989 [...] v prostoru mládežné jídelny v Ostravě [...] zorganizoval podepisování celkem čtyř petic za propuštění politických vězňů Václava Havla, Libuše Šilhánové, Vlasty Chramostové a dalších osob. Jedna z těchto petic schvaluje trestnou činnost, k níž došlo dne 15.1.1989 v prostoru Václavského náměstí v Praze." Janu Královi, pokud by byl shledán vinným, hrozí trest do jednoho roku odnětí svobody.

Ostravský vyšetřovatel vůbec nepokládá za potřebné vysvětlit v odůvodnění svého usnesení, v čem měla spočívat hrubá urážka a pomluva státního orgánu. Schvalování tr.činu pak npr.Wojwoda spatřuje v kritice úderných oddílů SNB, zasahujících bez vyběru a s mimořádnou brutalitou. Patrně přehlédl, že spolu s Janem Králem svůj

jednoznačný odpor vůči postupu Bezpečnosti na Václavském náměstí nebo alespoň kritiku jeho nepřiměřenosti vyjádřili nejen přední kulturní a vědečtí pracovníci a tisíce dalších občanů, ale také např.kardinál Tomášek a dokonce i četné základní organizace složek Národní fronty.

V Praze 20.5.1989

*

Sdělení č.1020 (F.Stárek a I.Vojtková seznámení s výsledky vyšetřování)

Ve dnech 16.-24.5.1989 probíhalo seznámení s výsledky vyšetřování v tr.věci proti Františku Stárkovi a Ivě Vojtkové. Oba jsou stíháni - Iva Vojtková ve formě pomoci - pro tr.čin pobuřování podle §100 odst.1a,3a tr.zákona za vydávání a rozšířování časopisu Vokno a Voknoviny (viz naše sdělení č.935 a 959). Fr.Stárek zůstává dále ve vazbě, Iva Vojtková na svobodě. Ve věci bylo vylechnuto asi 60 svědků, z nichž většina vypovídala. Mnozí usvědčují Fr.Stárka z vydávání těchto časopisů. Součástí trestního spisu je posudek vypracovaný Federálním úřadem pro tisk a informace s nečitelným podpisem zpracovatele. Objevuje se v něm i iniciativní návod jak proti obviněným postupovat, když při hodnocení Videomagazínu Vokna doslova uvádí: "Bohužel neexistuje čs.právní úprava, jež by vyžadovala státní souhlas s pořizováním a šířením (Videomagazínu) [...] a jež by umožňovala náležitý právní postih. Jedinou možnou sankcí je nedovolené podnikání."

V této trestní věci provedly orgány StB dne 11.5.1989 domovní prohlídku v pražském a telčském bytě Egona Bondyho, vlastním jménem Zbyňka Fišera. Byla zabavena korespondence a jiné písemnosti (21 položek). Egon Bondy byl ve věci Fr.Stárka již dříve svědecky vyslychaný, výpověď však odmítl.

V Praze 24.5.1989

*

Sdělení č.1021 (Jan Ruml podezřelý z přečinu)

Dne 14.5.1989 sdělil vyšetřovatel VB signatáři Charty 77 Janu Rumlovi, že je podezřelý z přečinu proti veřejnému pořádku podle §6 písm.a) zákona o přečinech. Tohoto přečinu se měl dopustit narušováním klidu prvnájové manifestace, konkrétně tím, že zde rozvinul transparent s údajně nevhodným nápisem, že odmítl prokázat svou totožnost a že kladl odpor při předvádění. Kdyby byl shledán vinným, hrozí mu podle zpřiseněho zákonného ustanovení trest odnětí svobody až do šesti měsíců a peněžitý trest do 20 000 Kčs.

Pokud je nám známo, je Jan Ruml již sedmým občanem, proti němuž je vedeno řízení pro účast na pražské prvnájové manifestaci (viz sdělení č.1008).

V Praze 24.5.1989

*

Sdělení č.1022 (Tomáš Hellmich stíhán pro křivou výpověď)

Vyšetřovatelka okresní prokuratury v Jablonci nad Nisou Jaroslava Opatrná zahájila dne 11.5.1989 trestní stíhání pro tr.čin křivé výpovědi podle §175 odst.1,písm.b) tr.z. proti Tomáši Hellmichovi, nar.19.4.1963, reviznímu technikovi Libereckých automobilových závodů, bytem Liberec 10, Na návrsí 7. Tohoto trestného činu se měl dopustit tím, že dne 6.3.1989 odmítl jako svědek ve věci obviněného Petra Cibulky vypovídат s poukazem na obavu, že by se svou výpovědí sám vystavil nebezpečí trestního stíhání [§100 odst.2 tr.ř.]. Vyšetřovatel brněnské StB (je charakteristické a usvědčující, že přes všechnu oficiální snahu prezentovat stíhání Petra Cibulky jako pouhou hospodářskou kriminalitu provádí i rutinní úkony v jeho věci Státní bezpečnost) uložil T.Hellmichovi za údajně nedůvodné odepření výpovědi pořádkovou pokutou 500 Kčs. Represe proti T.Hellmichovi se pak dramaticky vystupňovaly započatým trestním stíháním, neboť mu nyní hrozí trest až tří let odnětí svobody.

K absurdnímu obvinění Petra Cibulky je tedy znova (předchozí případ Evy Vidlařové skončil při soudním projednávání naprostým fiaskem obžaloby) připojováno ještě absurdnější následné trestní stíhání. Vyšetřovatelka prokuratury buď nezná nebo se rozhodla zámerně ignorovat důležité právní zásady:

1) Svědek, který odmítá výpověď s odvoláním na své vlastní ohrožení, nesmí být nucen k podrobnějšímu zdůvodnění svého odmítnutí, neboť právě takovým zdůvodněním by si mohl způsobit trestní stíhání.

2) Tvrzení vyšetřovatele StB, o něž se vlastně celý případ opírá, že "osoby, které kupovaly od obv. Petra Cibulký magnetofonové nahrávky a písemnosti se sany nedopustily žádného tr.činu", je právní fikci a zámerným klámem. Jestliže se T.Hellmich obává, že se spolu s Petrem Cibulkou nebo neoddělitelně od jeho případu dopustil trestného jednání, nemůže jeho obavy rozptýlit prohlášení vyšetřovatele StB, které nemá žádnou zákonnou závaznost.

3) I kdyby odmítnutí vypovídат s poukazem na vlastní ohrožení bylo shledáno neoprávněným, nelze je zahrnout pod tr.čin křivé výpovědi. Proti odmítnutí výpovědi, pokud bylo shledáno neoprávněným, zákon výslově stanoví jinou sankci, a to právě pořádkovou pokutu. Protože v případě T.Hellmicha pořádková pokuta učlena byla a rozhodnutím krajského prokurátora v Brně se stala pravomocnou, peroruje vyšetřovatelka prokuratury v Jablonci svým usnesením důležitý princip civilizovaného práva, podle něhož nemá být nikdo za jeden čin zákonem postižen dvakrát.

Trestní řízení proti T.Hellmichovi rozhodně nepřispívá k upěvnění právního pořádku v naší zemi a ohrozuje právní vědomí a jistoty občanů. Politicky je vůči celé společnosti gestem, které nejspíš připomíná vstupní formulí výnosů čínských císařů: Poslouchejte a třete se! Podotýkáme, že zde nehodláme kritizovat politiku čínských císařů a právní řád staré Číny.

V Praze 24.5.1989

*

Sdělení č.1023 (František Veis podmíněně propuštěn)

Vojenský obvodový soud v Hradci Králové propustil na svobodu dne 28.4.1989 Františka Veise, který byl v roce 1979 odsouzen pro přípravu k tr.činu vyzvědačství k dvanácti letům odňtí svobody. Zbytek trestu v trvání jednoho roku a jedenácti dnů mu podmíněně odložil na zkusební dobu čtyř let. Signatář Charty 77 František Veis, narozený 5.2.1932, bývalý důstojník čs.armády a později recepční, byl odsouzen za údajnou nabídku, že vyzradi vojenské tajemství. Trest vykonával ve III.NVS v NVÚ Valdice. (Viz naše sdělení č.505, 690 a k jeho předchozí tr.véci sdělení č.35, 37, 48 a 52.)

V Praze 24.5.1989

*

Sdělení č.1024 (Václav Havel podmíněně propuštěn)

Dne 17.5. rozhodla samosoudkyně obvodního soudu pro Prahu 4 JUDr.Eva Květenská, že Václav Havel, který byl odsouzen pro tr.čin podněcování [§164 tr.z.] a pro přečin proti veřejnému pořádku [§6 odst.a] zákona o přečinech] k trestu osmi měsíců odňtí svobody, se podmíněně propouští z výkonu trestu. Zbytek trestu v trvání tří měsíců a dvaceti devíti dnů mu byl odložen na zkusební dobu 18 měsíců.

V Praze 24.5.1989

*

Sdělení č.1025 (Tomáš Hradílek pravomocně odsouzen)

Dne 10.5.1989 proběhlo před senátem krajského soudu v Ostravě, jemuž předsedal JUDr.Václav Knýbel, veřejné zasedání o odvolání Tomáše Hradílka a prokurátora proti rozsudku okresního soudu v Přerově z 5.4.1989. Tímto soudem byl T.Hradílek odsouzen ke třinácti měsícům odňtí svobody s podmíněným odkladem na dva roky. Tomáš Hradílek se dožadoval zproštění viny, prokurátor Marián Kollár požadoval vyšší podmíněný trest. Krajský soud obě odvolání zamítl, čímž se stal rozsudek okresního soudu pravomocným.

Jak známo (viz naše sdělení č.947,969,979), byl mluvčí Charty 77 ing.Tomáš Hradílek odsouzen pro pokus tr.činu pobuřování [§8 odst.1 k §100 odst.1a,3a, tr.z.] a pro pokus tr.činu poškozování zájmů republiky v cizině [§8 odst.1 k §112 tr.z.], a to za dopisy, které napsal státním představitelem.

Veřejného zasedání se zúčastnilo asi 40 přáter obžaleovaného a zpravodajové oficiálních sdělovacích prostředků.

V Praze 24.5.1989

*

Sdělení č.1026 (Stanislav Devátý opět na svobodě)

Dne 19.5.1989 vyhověl krajský prokurátor v Brně stížnosti Stanislava Devátého proti usnesení obvodního soudu pro Prahu 1 ze 6.5.1989 o vzetí do vazby, neboť důvody vazby neshledal. Rozhodl tím o okamžitém propuštění S.Devátého na svobodu. Krajský prokurátor v Brně byl kompetentní rozhodovat o stížnosti Stanislava Devátého, původně podané městskému soudu v Praze, protože věc přečinu proti veřejnému pořádku při prvnájové manifestaci v Praze byla mezičím spojena s dřívější tr.věcí proti S.Devátému, vyšetřovanou StB v Brně. Jde o údajný tr.čin pobuřování, který měl spáchat v souvislosti s peticí SPUSA a s dalším dopisem nejvyšším státním orgánům. Trestní stíhání proti S.Devátému pokračuje i nadále, a to jak pro přečin, tak i pro tr.čin.

Usnesení krajského prokurátora bylo Stanislavu Devátému téhož dne vyhlášeno v Thomayerově nemocnici v Praze, kde byl hospitalizován na jednotce intenzivní péče vzhledem k nové hladovce, kterou držel devatenáctý den. K této hladovce se rozhodl na protest proti brutálnímu zacházení v cele předběžného zadržení v Konviktské ulici, kde požádal o přikrývku nebo o vrácení vlastního teplejšího oblečení a namísto toho byl na mnoho hodin polonahý připoután k lůžku v chladné sklepni cele.

Zdravotní stav Stanislava Devátého byl dne 19.5. horší než po předchozí tříctidenní hladovce v dubnu. Zároveň s oznámením o propuštění z vazby odešli příslušníci SNV, kteří S.Devátého v nemocnici střežili. Dne 22.5. byl převezen do nemocnice v Gottwaldově, kde se má zotavovat z následků hladovky. (Viz sdělení č.963, 976, 987, 1008).

V Praze 24.5.1989

Se Stanislavem Devátým o hladovkách

16.4.1989

Po celou dobu svého věznění jsi držel hladovku. Zahájil jsi ji s vědomím, že by mohla mít vliv na tvé propuštění a vazby?

S.D.: Hladovku jsem vyhlásil s tím, že ji budu držet tak dlouho, než budu propuštěn na svobodu. Nevěřil jsem však, že by mé rozhodnutí ovlivnilo ty úřady, které daly podnět k zahájení mého trestního stíhání. Ale nemohl jsem se smířit s bezprávím. Osobně vídím za tímto zahájeným trestním stíháním snahu o to, abych byl na nějakou dobu tzv. sprovozen ze světa. Navíc vše bylo využito k provedení mnoha domovních prohlídek. Jednalo se tedy o akci širšího rozsahu směřující k tomu, abych se ocnul na několik měsíců nebo možná let ve vězení.

Dostával jsi nějaké jídlo nebo výživu ve vězení?

S.D.: Za těch tříset dnů mého věznění jsem žádné jídlo ani výživu nedostal. Asi po 14 dnech jsem na přání lékařů začal užívat vitamíny, protože můj organismus vykazoval úbytek životně důležitých látek. Prakticky tři týdny jsem pil pouze dva až tři dl. vody a potom, přesněji čtyři dny před propuštěním z vazby, čaj. Lékaři se sice vyjádřili v tom smyslu, že mne násilím podrobí výživě do žil nebo zavedou sondu přímo do žaludku. Trval jsem však na tom, že se budu v každém případě bránit tomuto způsobu výživy. K tomuto pokusu tedy z jejich strany za celou dobu věznění nedošlo.

Jak jsi se cítil po dvou týdnech hladovky?

S.D.: Po prvním týdnu jsem ztratil celkové chuť k jídlu a nepociťoval jsem žádnou potřebu přijímat potraviny. Přestože jsem neměl žízeň, udržoval jsem si určitou kondici pitím vody.

Domníváš se, že o tebe vězeňská správa projevovala dostatečnou péčí?

S.D.: Můj zdravotní stav byl denně kontrolován. Myslím si, že dozor byl velmi důkladný jak ze strany lékařů, tak ze strany příslušníků SNV. Dokonce k mé cele zavedli z důvodů nepředvídatelných okolností telefonní linku.

Uvažoval jsi o možnosti situace, v níž by byl tvůj zdravotní stav velmi kritický a tvůj život byl ohrožen?

S.D.: O možnosti podobné situace jsem velmi přemyšlel, přesto jsem se rozhodl tak

dalece tento předpoklad neprobírat. Byl jsem však pevně přesvědčen jít až na maximum, na hranici svých možností. Ale po několika týdnech již člověk snad ani nechce spolupracovat a nemůže projevit přání hladovky ukončit. Nevím, jak by to za jiných okolností pokračovalo dál. Nerad bych se pouštěl na pole polemik či hodnocení, které by k ničemu nebyly. Situace se prostě vyhrotila do takové míry a stavu, že mě propustili.

Odrážela se hladovka na tvém zdravotním stavu nějak vážněji a pocítuješ na sobě nějaké bezprostřední zdravotní důsledky?

S.D.: Zhubl jsem o 15 kg. Byl jsem tak celkově oslabený, že se mi při chůzi dělaly mžitky před očima a pomalu docházelo k ochabování svalů. Možné, že po třiceti dnech to mohlo být opravdu kritické. Po propuštění jsem měl ze začátku problémy s přijímáním stravy. Časem se to však upravilo a nyní je to již v pořádku.

Budeš pokračovat ve své dosavadní práci po propuštění z nemocnice?

S.D.: Samozřejmě. Myslím si, že na tom nelze nic změnit.

21.5.1989

Od našeho posledního rozhovoru ve zlínské nemocnici uplynula určitá doba. 1.5.1989 jsi byl znova uvězněn a opět jsi zahájil hladovku. Kdy jsi se rozhodnul držet hladovku, ještě před tvým znovuvzvězením?

S.D.: Ne. Předpokládal jsem, že se jedná o zadržení na 48 hodin a proto jsem chtěl držet hladovku - jak je mým zvykem - jen po tuto dobu.

Co tě přimělo k tomu, že jsi vyhlásil časově neomezenou hladovku?

S.D.: Druhý den mého zadržení v Konviktské ulici jsem požádal o deku, protože mi byla v cele zima. Deku mi příslušníci nedali, místo toho mně vzali šaty, které jsem měl na sobě a nechali mě na cele pouze v krátkých spodkách. A ke všemu mě ještě přikurtovali pouty k lůžku a zapnuli na cele ventilátor. V tomto stavu jsem setrval přibližně celý den. Teprve když jsem k večeru požádal o lékařské ošetření, sňali mi pouta. Lékař byl očividně šokován, když mě viděl na cele, na které byla stále velká zima, polonahého. A právě tohle jejich jednání mě dozradilo a rozhodlo vlastně o tom, že jsem držel další hladovku.

Jen na okraj další otázky připomínám, že cely v Konviktské ulici v Praze 1 jsou umístěné ve sklepních prostorách. Potom jsi byl převezen na vazbu do Ruzyně a odtamtud do pankrácké vězeňské nemocnice. Po kolika dnech?

S.D.: Na Ruzyni jsem byl převezen z Konviktské ulice šestý den a do vězeňské nemocnice 11. května, kde jsem ležel však jen den a půl.

Na Pankráci jsme se dozvěděli, že jsi odmítal přijímat i vodu. Je to pravda?

S.D.: Ano, je.

A důvod tohoto rozhodnutí?

S.D.: Popudilo mě, že mně naznačili, že při této hladovce nedojde k mému propuštění jako při první - jak si to zřejmě představují - třetí den. Ač s tím rozhodně nepočítám. A proto jsem se rozhodl nepřijímat ani vodu, protože jsem chtěl, aby si orgány státní moci, které mě nechaly uvěznit, uvědomily, že mi vůbec neběží o nějaké uvěznění na týden, měsíc nebo rok. Ale že tak vyjadřuji svůj zásadní postoj nesouhlasící s trestním stíháním, které považuji za protizákonné, protiprávní, protiústavní atd.

12. května po přemístění na jednotku intenzívní péče do nemocnice v Krči jsi vodu již přijímal. Byl jsi nějakým dalším způsobem živen?

S.D.: V nemocnici jsem samozřejmě dál již neodmítal vodu a začal jsem přijímat vitamíny a nějaké iontové nápoje, ale samozřejmě bez potravin.

Nutili tě přijímat potravu?

S.D.: Ne, nenutili.

Co říkáš informaci Generální prokuratury o tom, že jsi byl živen infuzí do žil a že jsi se tomuto způsobu výživy nevzpíral?

S.D.: Ze strany Generální prokuratury je to nepochopitelná dezinformace, nevím, proč to vlastně dělají, když stejně vyjde na jeho pravdu.

Protože jsi byl ve vazbě, která se vykonávala v civilním nemocničním zařízení, jakým způsobem tě zde střežili?

S.D.: Jak již bylo řečeno, ležel jsem na jednotce intenzivní péče a tam je vstup zakázán pochopitelně s výjimkou lékařů a dalšího ošetřujícího zdravotního personálu. Navíc prvé dva dny seděli před dveřmi jednotky dva příslušníci Sboru nápravného zařízení. A v neděli 14. května tuto ostrahu posílili o jednoho muže, který ji vykonával pod oknem místnosti, kde jsem byl umístěn.

Chečeš také něco říci o přistupu zdravotního personálu?

S.D.: Myslím si, že se zasloužili o to, že můj zdravotní stav je dobrý, pochopitelně s přihlášením k omezeným možnostem takové péče. K tomu poznamenávám, že mě do Krče přivezli dvanáctý den mé hladovky, kdy jsem za tu dobu ubyl na váze o 12 kilogramů. To byl dost velký a rychlý váhový úbytek, na který mělo jistě vliv ně odmitání vody. Celkově jsem při této dvou hladovkách během dvou měsíců zhoubnul o 20 kilo.

Dozvídal jsi se během svého věznění jak v Ruzyni, tak ve vězeňské nemocnici na Pankráci a potom zde v Krči o solidaritě, kterou ti projevovali přátelé, ale i neznámí lidé doma i v zahraničí?

S.D.: Bohužel, ne. Byl jsem izolován. Dokonale. O to je samozřejmě větší má radost, když jsem se o této solidaritě a akcích za mé opětovné propustění dozvěděl po ukončení ostrahy. Slovy se tento pocit nedá popsat, člověk je prostě šťastný.

Děkujeme za rozhovor.

(Se Stanislavem Devátým hovořili Jan Chudomel a Petr Uhl.)

V samizdatu nově vyšlo...:

Stres č.1, roč.1989, 49 str., vydává nezávislá skupina občanů západočeského kraje Obsahuje mj.: Jindra Konečný: Jedna událost a tři zamýšlení o ní, základní prohlášení NMS, reportáž Jarní diskuse v únoru, -j-; Československo 1989 - demokracie a realita, část Kultura obsahuje např. Jan Krysař: Básně, J.S.Fiala: Silou kultury, Dr.Kešoř: Zpráva z provincie.

Revolver revue č.12, březen 1989, 350 stran A4

Z obsahu: Libuše Moniková: Fasáda, Hanna Králová: Literární reportáže, Tereza Boučková: Indiánský běh, Anatolij Marčenko: Žij jako všichni, Eduard Goldstücker: Paměti, rozhovor s Nikolajem Stankovičem, Susan Sontagová: Fascinující fašismus, Leonid Pljušč: Potlačovaná ukrajinská kultura, Andrej Siňavskij: Dva rozhovory, fotoreport Palachův týden v Praze, Bohumil Hrabal: Kouzelná flétna.

Jáchym Topol: Miluju tě k zbláznění,

vydalo EK editions jako sv.1 v r.1988, 130 str.

Kniha obsahuje básnické sbírky Náhodnejch 23, Vlhký básně a jiný příběhy a Krajina s Indiánama.

Alternativa č.2, duben 1989, 83 str. A4

Revue pro nezávislou politiku - Hnutí za občanskou svobodu.

Z rubriky Život kolem nás: T.G.Ash: Černá komedie v Praze, R.Zukal: Václavské náměstí 15. ledna 1989, J.Zvěřina: Pražské reálie, Československo a Nobelova cena míru, Úvahy, stati, studie: M.Paloš: Patočka versus Benda aneb paralelní polis po dvanácti letech, P.Bratinka: Věčný smysl moderní doby, P.Daimler: Zdanění a zastoupení, rozhovor s Jánem Čarnogurským o Slovensku a Slovácích, diskusní příspěvky k stati P.Uhla Demokracie pro některé (M.Šimečka, J.Štern, J.Mezník, J.Tonner), dopis Václava Havla Gustávu Husákovi (duben 1975).

Bulletin NMS Iniciativy za demilitarizaci společnosti, č.6, únor 1989, 17 str.

Obsahuje dopisy NMS a zprávy o činnosti, informace o solidaritě s perzekuovanými aktivisty NMS a o zahraničních kontaktech, J.Kiln: Proč jsem podepsal základní prohlášení NMS?, J.Chudomel: SSSR opět naším vzorem?, J.Svoboda: Chvála morálnosti?, Základní prohlášení Mírového klubu Johna Lennona aj.

Křesťanské obzory, č.10, roč.II, 15.5.1989, 30 str.

Z obsahu: Odkaz arcibiskupa kardinála Berana, Část Kodexu kanonického práva týkající se různých adružení, F.Záleský: Dops k svatořečení Anežky České, Vůdce bez vojska (rozhovor s lichtenštejnským knížetem Hansem Adamem).

Novéna k Paně Marii Pomocnici křesťanů, 7 stran A4

vydala Knihovna Křesťanských obzorů jako sv.č.8

Dialog '89, č.3 (časopis Obrody), 23 str., pravděpodobně květen 1989

Obsahuje článek V.Šilhána: Východiska reforem v ČSSR, poselství A.Dubčeka 18.sjezdu IKS, články Milana Hlábla a Otakara Jelínka.

Orientace, č.32, 11 stran, březen 1989

Obsahuje rozhovor s poradcí kardinála Tomáška o "Desetiletí duchovní obnovy národa".

Velehrad, nezávislý časopis pro křesťanský život, č.2|1989, 30 str., 24.3.1989;

Obsahuje informaci o Výboru pro křesťanskou pomoc, založenou při Arcibiskupství pražském (Hradčanské nám.16, 119 02 Praha 1), zprávu o brněnské hladovce za politické vězně, informaci o odsouzení Magora a řádu dalších článků, statí a polemik.

Ekologický bulletin, č.11, březen 1989, 50 str.

Úvaha P.Křivky: Kdo se bude radovat?, K.Mrázek: Zůstane Kamencové jezero perlou Krušných hor?, Kadmiun (překlad studie) aj.

Ekologický bulletin, č.12, duben 1989, 62 str.

Tři roky od Černobylu, Žaloby proti Temelinu, Karcinogenita Kadmia.

Ekologický bulletin, č.13, květen 1989, 42 str.

Úvaha -pk-: Význam radikálních požadavků kladených ekologickým hnutím, -id- Seismická oblasti soustavy vodních děl Gabčíkovo-Nagymaros, Petr Kužvar: Zachraňme Albertov! Černobyl a Československo, fejeton J.Johnové Spoušt.

Krátké zprávy (Zpracováno podle informací VIA)

VONS usiluje o propuštění Stanislava Devátého

Václav Benda, Rudolf Battěk a Petr Pospíchal, členové VONS, předali dne 12.5.1989 předsedkyni obvodního soudu pro Prahu 1 dopis téhoto výboru. V dopise, který za výbor kromě tří jmenovaných podepsali Karel Freund, Andrej Stankovič, Jiří Dienstbier a Jan Ruml, nabízí VONS společenskou záruku za svého člena Stanislava Devátého, který byl dne 6.5. vzat tímto soudem do vazby. Stanislav Devátý je stíhaný pro přečin proti veřejnému pořádku a od chvíle svého zadržení, tedy od 1.5., drží hladovku. Podle ustanovení §73 čs.tr.řádu může soud přijmout záruku společenské organizace a obviněného z vazby propustit, jestliže byla uvalena pro obavu, že se obviněný bude skrývat či uprchne, nebo pro obavu z dalšího pokračování v trestné činnosti. VONS v dopise zároveň oznamuje, že jeho člen dr.Václav Benda jako soukromá osoba skládá u státního notářství částku 44 000,- Kčs, jako kauci za Stanislava Devátého. VONS si uvědomuje, že čs.právní řád možnost kauce nezná, chtěl však své nabídce společenské záruky dodat větší naléhavost. Státní notář však částku odmítl převzít.

S žádostí o okamžité propuštění Stanislava Devátého se obrátili dopisem ze 17.5.1989 na JUDr.Kubáta, městského prokurátora v Praze, za iniciativu sociální obrany MUDr.Vladimír Komár, Pavel Záleský a Jiří Gruntorád.

Petr Uhl versus Rudé právo

Obvodní soud pro Prahu 1, jehož senátu předsedal JUDr.Jan Vyklícký, vynesl dne 15.5. rozsudek ve sporu Petra Uhla proti Šéfredaktorovi Rudého práva, v němž se uvádí: "Žalovaný - tj. Šéfredaktor RP Zdeněk Hoření - je povinen uveřejnit do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku v sobotním vydání Rudého práva na str.2 nebo 3 tiskovou opravu tohoto znění: "V článku Jaroslava Kojszara ze dne 18.6.1988

'Avanturista z tzv.IV.internacionály, pod maskou pseudorevoluční fráze' byly uvedeny nepravdivé údaje. Není pravda, že by se ing.Petr Uhl účastnil diskuse o plánech na ovládnutí čs.rozhlasu a odvysílání protivládního prohlášení. Ing.Petr Uhl byl odsouzen v roce 1971 ke 4 letům odňtí svobody, nikoli k několika měsícům." Soud však nevyhověl žalobě v plném rozsahu. Podle stanovisek žalobce i zástupce žalovaného, která přednesli před soudem, lze očekávat, že se obě strany odvolají. O jejich odvolání bude rozhodovat městský soud v Praze,

Pouť v Šaštíně

Dne 14.5. v 6 hodin byli zadrženi StB účastníci svatodušní poutě v Šaštíně v okrese Trnava Anton Selecký a Michal Lehotský. A.Selecký byl po třech hodinách převezen několik kilometrů za Šaštín a propuštěn, M.Lehotský byl zadržován jen chvíli. Hlavních bohoslužeb se v Šaštíně zúčastnilo asi 25 000 lidí, měi sloužili biskup Ján Sokol. Příslušníci StB fotografovali a filmovali účastníky poutě.

Shromáždění NMS ke Dni odpěračů

NMS ohlásilo odboru vnitřních věcí ONV v Praze 7 pořádání veřejného shromáždění na pondělí 15.5. mezi 17 a 18 hodinou na Letenskou pláň v Praze. Dne 12.5. obdrželi ohlašovatelé rozhodnutí vedoucího odboru vnitřních věcí ONV v Praze 7 JUDr.Alexandry Burianové, kterým se ohlášené shromáždění zakazuje. I přes to se 15.5. v 17 hodin u bývalého Stalinova pomníku sešlo asi 30 členů NMS. Na místě již byli přítomni uniformovaní i neuniformovaní příslušníci SNB, kteří ihned přítomné legitimovali a vyzývali k odchodu. Shromáždění výzvy neuposlechli. Po dalších deseti minutách již hrozili policisté silou. Pokoušeli se účastníky odvádět. Proti některým z nich přitom užili násilí. Jan Chudomej odmítl prostor opustit a posadil se na zem. Příslušník StB jej tahal za vlasy a vláčel po zemi. Asi po 15 minutách J.Chudomej odešel. Nikdo nebyl zadržen, ale vzhledem k zásahu policie k manifestaci nedošlo.

Den odpěračů v Brně

Dne 15.5. v 15.00 hodin si v Brně aktivisté NMS připomněli Mezinárodní den odpěračů vojenské služby z důvodu svědomí. Několik členů NMS rozdávalo v brněnských ulicích část textu rezoluce OSN věnované odpírání vojenské služby, text Všeobecné deklarace lidských práv a letáčky proti vojenským hračkám. Při rozdávání letáků obstoupili policisté Jana Klementa, který si však lehl na zem. V 15.30 hodin prošli aktivisté NMS ulici Českou s transparentem s nápisem 15.květen - Mezinárodní den odpěračů svědomí - Nezávislé mírové sdružení. Poté transparent vývesili na zed budovy. Uniformovaný policista zanedlouho transparent sundal. Nikdo nebyl zadržen.

Václav Havel podmíněně propuštěn

Dne 17.5. roshodovala samosoudkyně obvodního soudu pro Prahu 4 JUDr.Eva Květenská o žádosti Václava Havla o podmíněné propuštění z výkonu trestu po uplynutí jeho poloviny. Podnět k tomuto soudnímu projednávání podali také příbuzní Václava Havla a 3385 čs.občanů. Veřejné zasedání probíhalo v objektu NVÚ MS Praha-Pankrác, a to již den poté, co uplynula polovina osmiměsíčního trestu, k němuž byl Václav Havel odsouzen pro trčin podněcování a pro přečin proti veřejnému pořádku v souvislosti s lednovými demonstracemi v Praze na Václavském náměstí. Samosoudkyně nejprve přečetla posudek NVÚ, v němž se konstatuje, že V.Havel udržuje pořádek ve svých věcech, rádě se chevá, plní pracovní normy a ve volném čase čte knihy, sleduje televizi a hraje stolní hry. Během výkonu trestu nebyl kázeňsky trestán ani odměněn. Václav Havel poté uvedl, že ke své žádosti o propuštění nemá co dodať. Prokurátorka prohlásila, že Václav Havel je ve výkonu trestu pouze krátce, a že tedy nelze dostatečně objektivně posoudit jeho chování. Řekla však, že ponechává na úvaze soudu, jak ve věci rozhodne a same se zdržuje jakýchkoliv návrhů. Obhájce JUDr.Josef Lžičař upozornil, že odseuzení ke krátkému trestu nutně znamená, že odsouzený je ve výkonu trestu krátkou dobou, a proto nelze tohoto argumentu užít ke zpochybňení možnosti podmíněného propuštění těch, kteří byli potrestáni krátkými tresty, neboť by tím byli znevýhodněni oproti těm odsouzeným, kterým byl vyměřen vysoký trest. Obhájce dále uvedl, že podmínky, které zákon stanová pro podmíněné propuštění, byly splněny. Samosoudkyně na to vyhlásila usnesení, že obvodní soud propouští Václava Havla podmíněně na svobodu, přičemž zbytek trestu v trvání 3 měsíců a 29 dnů mu byl odložen na zkušební dobu 18 měsíců. Václav Havel i prokurátorka se vzdali práva stížnosti, čímž usnesení nabyla právní moci. Do soudní síně bylo vpuštěno asi 25 osob. Šlo o příbuzné a přátele Václava Havla, novináře a dva příslušníky StB. Celé jednání natáčela Čs.televize. Z novinářů byli přítomni pracovníci AFP, AP, Reuter, Christian Science Monitor, New York Times a VIA. Přítomen byl také zástupce Vyboru na podporu žádosti Václava Havla o podmíněné propuštění scénárista Jiří Křížan, dále zástupce hornického kolektivu z Malých Svatoňovic.

a pracovník Výboru čs.veřejnosti dr.Alexandr Klimeš. Přítomní reagovali na osvobožující usnesení vřelým potleskem. Asi za 40 minut po skončení soudního jednání byl Václav Havel z vězení propuštěn. Před budovou NVÚ ho přivítalo asi 50 přátel a novinářů. V rozhovoru pro západoněmeckou televizi ARD prohlásil, že vliv na jeho propuštění měly solidární akce v Československu i v zahraničí. Řekl, že vycházející z vězení je přijemné, že však nedoporučuje chodit do vězení proto, aby člověk mohl nakonec tento pocit zažít. Propuštění Václava Havla sledovalo větší množství příslušníků StB, kteří přítomné filmovali. Nikdo však nebyl legitimován ani zadržen. v odpoledních a večerních hodinách probíhala v bytě Václava Havla oslava jeho propuštění. Zúčastnilo se jí celkem asi 300 lidí, mezi nimi i právě propuštěný politický vězeň Jiří Wolf, který strávil nyní ve vězení šest let, a bývalý první tajemník ÚV KSČ Alexandr Dubček.

Manželé Koříkoví v psychiatrické léčebně v Kroměříži

Dne 10.5. zadržely orgány SNB manžele Karla a Jindru Koříkoví. Poté byli převezeni na uzavřené oddělení psychiatrické léčebny v Kroměříži. Rozhodnutím krajského soudu v Brně z roku 1985 bylo manželům Koříkovým na základě soudních znaleckých posudků stanoveno ústavní psychiatrické ochranné léčení. Případ manželů Koříkových, který má počátky již v šedesátých letech, je značně problematický a VONS a Charta 77 v jejich prospěch nikdy neintervenovaly. Určitá část jejich přátel se však domnívá, že nařízení ústavního léčení neodpovídá jejich psychickému stavu a bylo motivováno politicky. Ve snaze vyhnout se ústavní léčbě se manželé po čtyři roky až do svého zadržení skrývali. Na Moravě se nyní ustavil Výbor na obranu manželů Koříkových, který zastupují Augustin Navrátil, Lutopečny u Kroměříže č.14, 768 31 Zlobice a jejich syn Marek Kořínek, 798 12 Kralice na Hané.

Z činnosti Demokratické iniciativy

Dne 13.5. se konalo v Praze druhé setkání zástupců DI z Čech a Moravy. Zúčastnilo se ho několi desítek lidí a hostů z dalších nezávislých aktivit (HOS, NMS, ČSHV, VONS, KPP). Hlavní pozornost byla zaměřena na rozvíjení tzv. Helsinské iniciativy k demokratizaci ČSSR, kterou DI považuje za předpoklad k vypracování nové demokratické ústavy. Na základě výsledků tohoto setkání vypracovala potom DI prohlášení, jímž reaguje na zprávu ústředního tajemníka Čs.strany socialistické Jana Škody. DI považuje zprávu J.Škody za podklad pro diskusi jak o skutečné demokratizaci, tak o zásadách nové ústavy a nového volebního zákona. Zároveň však upozorňuje na ty prvky Škodovy zprávy, které jsou poplatné dosavadnímu nedemokratickému systému. Kritizuje přitom Národní frontu, přezívající stalinistické myšlení a represivní systém. Dne 16.5. zaslala DI také dopis Výboru čs.veřejnosti, vyjadřující obavy o život Stanislava Devátého a požadující, aby se tento výbor zasadil o jeho okamžité propuštění z vazby. Dne 13.5. vydala DI prohlášení k tr.stíhání účastnice DI Renaty Pánové.

Brněnští aktivisté za Stanislava Devátého

Dne 19.5. ve 13 hodin rozvinula na náměstí Svobody v Brně skupina nezávislých aktivistů transparent s nápisem "Život a svobodu Stanislavu Devátému". Současně předkládala kolejdoucím petici adresovanou generální prokuratuře ČSSR, v níž se rovněž požaduje propuštění S.Devátého. Petici podepsalo za devět minut dvanáct kolejdoucích, poté bylo všech devět účastníků manifestace předvedeno na okrsek VB. Asi po hodině byli všichni propuštěni. Předchozího dne bylo v Brně rozšířeno větší množství letáků, požadujících propuštění S.Devátého.

Represe proti nezávislým aktivistům v Ostravě

Dne 5.5. odvezli příslušníci StB Ostrava, kteří se představili jako Kožušníková a Tichý, signatáře Charty 77 Lumíra Salzmanu a člena NMS Bohumila Čečetku z jejich pracoviště v Kulturním domě vítkovických železáren do budovy soudního lékařství v Ostravě a nechali je zde podrobit prohlídce, zda nemají po těle vpichy a zda jejich moč neobsahuje toxické látky. Výsledky prohlídek a zkoušek byly negativní. Oba postižení podali stížnost na městské oddělení SNB v Ostravě, neboť se cítili morálně poškozeni na pověsti u svých spolupracovníků.

Represe proti účastníkům koncertu v Břeží u Prahy

Dne 20.5. přerušila jednotka asi 25 příslušníků VB koncert, který se konal v restauračním sále v Břeží u Říčan u Prahy. Účastnilo se ho několik undergroundových kapel, z nichž vystoupily A-A pot a Urnový háj. Koncert byl přerušen ve 22,45, i když sál byl pronajat do půlnoci. Asi 60 lidí bylo předvedeno na oddělení VB do Říčan. Účastníci koncertu zde zpívali protiválečné písni a vyzývali své věznitele k dialogu. Odpovědi na jejich nabídku bylo zbití člena NMS Jakuba Kaplana, kterého odvezla sanitka k lékařskému ošetření. Není známo, zda všechni zadřeni byli propuštěni a zda budou právně postiženi.

Represe proti bratislavskému časopisu Fragment-K

Martin M. Šimečka, Oleg Pastier a Ivan Hoffman napsali 15.5. vyjádření adresované ČSHV, Chartě 77 a VONS, v němž popisují represivní akce StB proti samizdatovému časopisu Fragment-K. Od října m.r. probíhají k tomuto časopisu výslechy, byly odebrány cestovní pasy, došlo k jedné prohlídce na pracovišti a jedné domovní prohlídce, při nichž byly zabaveny literární práce, kazety atd. Represe se dotkla i šestiletého syna Olega Pastiera. Dosavadní stížnosti zůstaly bez odesvy.

Pоловina trestu Jany Petrové

22letá aktivistka NMS Jana Petrová, která je od 16.1.1989 vězněna pro pokus položit květiny k soše sv. Václava u příležitosti 20.výročí sebeupálení Jana Palacha, vykoná dnem 2.6. polovinu devítiměsíčního trestu. Její manžel a její matka podali podnět k řízení o podmíněné propuštění. Podle čs.trestního řádu může soud po polovině trestu odsouzeného podmíněně propustit buď na žádost odsouzeného (jeho obhájce) nebo na návrh prokurátora či náčelníka NVÚ nebo i bez takové žádosti či návrhu. Podle dosavadních zpráv nechce Jana Petrová sama takovou žádost podat. K jejímu svátku 24.května jí posílají její přátelé na adresu Jana Petrová, 16.9.1966, NVÚ Věhrdy, 430 01 Chomutov, pohlednice s květinou. Výzvu k tomu vydalo NMS.

Manifestace za propuštění politických vězňů zakázána

22 aktivistů několika nezávislých iniciativ (KPP, ISO, Výbor na obranu S.Devátého, HOS, ČSHV, NMS, České děti, Polsko-čs.solidarita, VONS, Chartě 77 a Výbor na obranu I.Jirouse) oznámilo 13.5. odboru vnitřních věcí ONV pro Prahu 4 konání manifestace za propuštění politických vězňů. Měla se konat 24.5. před budovou Nejvyššího soudu v Praze. Oznámenatelé jí chtěli vyjádřit zejména obavy o osud S.Devátého. Vedoucí odboru vnitřních věcí ONV v Praze 4 Zdeněk Neduchal rozhodl dne 18.5., že uspořádání tohoto veřejného shromázdění zakazuje, a to se stereotypním zdůvodněním, že oznamovatelé, nejsouce sdruženi v žádné dobrovolné organizaci nebo spolku, nejsou s to zabezpečit veřejný pořádek. Vzhledem k tomu, že S.Devátý a rovněž V.Havel, za něž měla být manifestace především pořádána, byli mezitím propuštěni na svobodu, rozhodli se organizátoři shromázdění zákaz respektovat a manifestaci nepořádat.

Petice brněnských studentů

Celkem 118 studentů Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Brně podepsalo petici, v níž žádají ukončení pomluvačné kampaně v čs. sdělovacích prostředcích v souvislosti s lednovými událostmi v Praze, propuštění těch, kdo jsou za tyto události vězněni a otevřený společenský dialog vedoucí k řešení problémů, které se v naší zemi nahromadily. Žádají také větší důraz na humanitární tradice a všelidské hodnoty ve školní výuce. Pod peticí, kterou studenti dne 17.5. odeslali Výboru čs.veřejnosti pro lidská práva a humanitární spolupráci je uvedena kontaktní adresa Jiří Voráč, Příční 13, Brno.

Společnost za veseléjší současnost maďarské vlády

Společnost za veseléjší současnost se dne 19.5. obrátila prostřednictvím velvyslance na maďarskou vládu s nabídkou, že pomůže při odstraňování zabezpečovacího zařízení na maďarsko-rakouské hranici. Společnost žádá o informaci, jakým nářadím se mají její členové vybavit, a kdy mají přijet. Akci chce pořádat pod heslem "Dnes budeme stříhat my u vás, zítra budete stříhat vy u nás". Společnost zároveň oznámuje, že od 1. do 25. května proběhlo třídu Politických vězňů za propuštění politických vězňů 488 běžců. Běh probíhá bez vnějších zásahů. Společnost zve další běžce, behá se každý den od 17 hodin od horního konce třídy Politických vězňů.

Z činnosti Klubu právní podpory

Pět aktivistů KPP a NMS se zodpovídá před komisí ONV v Praze 1 z údajného přestupku proti veřejnému pořádku, jehož se měli dopustit 11.4., když pochodovali Prahou s transparentem připomínajícím Den politických vězňů a bojovníků proti fašismu. Řízení není dosud ukončeno. Informace KPP č.4/89 popisuje represi proti Romanu Rákosníkovi, mluvčímu KPP, a dvěma jeho přátelům. Zadržením jim StB chtěla zabránit v účasti na setkání NMS na Letné, jehož se ani nechtěli zúčastnit. Dokument KPP č.14 je dopis tohoto klubu vysokým státním funkcionářům, v němž se požaduje urychlená aplikace závěrů vídeňské následné schůzky do čs.právního řádu.

Manifestace za Jana Petrovou

Dne 24.5. položila skupina členů NMS k pomníku sv.Václava v Praze květinu a umístila zde transparent s nápisem Svobodu pro Jana Petrovou. Čtyři účastníci této manifestace - Alice Svobodová, Jaroslav Kolafa, Ladislav Kohout a Zdeněk Šichor - byli okamžitě zadrženi, převezeni na odd.VB do Školské ulice a po několika hodinách propuštěni bez vznesení obvinění či podezření. Příslušníci SNB odstranili květiny i transparent. Téhož dne byli po Praze rozšírovány letáky vyžývající k solidaritě s Janou Petrovou.

Petice za Františka Stárka

Pět členů výboru na obranu F.Stárka zaslalo nejvyšším státním orgánům další podpisy pod petici, která požaduje "okamžité ukončení všech perzekucí nesávislé kultury a propuštění Františka Stárka z vazby." Z původního počtu 158 občanů se počet občanů, kteří tuto petici podepsali, zvýšil na 318.

Trestní oznámení na příslušníky SNB

Jak jsme již informovali v Infochu č.10/89 v krátké zprávě 'Spor o inzerát', podal Martin Bláha žalobu na Mladou frontu a trestní oznámení na příslušníky SNB. K tomuto trestnímu oznámení se připojil Roman Rákosník z Jablonce nad Nisou. Také on upozorňuje na tr.čin zneužívání pravomoci veřejného činitele podle §158 tr.z., kterého se dopustili příslušníci VB nejprve napadením mladé dívky v Celetné ulici v Praze 1 s úmyslem odcizit jí fotoaparát, a dále pak svým dalším protiprávním jednáním na součásti VB v budově MO VB Benediktinská ul. v Praze 1 dne 11.4.1989.

Martin Bláha v dalším oznámení Vojenské obvodové prokuraturě v Praze 4 ze dne 12.5. jmenuje příslušníka SNB Pavla Procházku (nar.14.2.1961, z Prahy 8), který násilím rval fotoaparát z ruky mladé dívce v Celetné ulici. Zároveň navrhuje provedení důkazů svědeckou výpovědi dalších svědků přítomných při incidentu, příslušníků SNB - Zdeňka Hánska (nar.12.7.1956, z Prahy 6), Miroslava Hanzlíka (nar.2.10.1968, z Želíz), Ladislava Kertésze (nar.1.5.1965, z Klecán), Pavla Kalivodu (nar.17.2.1967, z Karlových Varů), Jaroslava Pavlánská (nar.19.1.1967, z Prahy 8), J.Krmencíka (nar.19.1.1968, z Dvora). V závěru svého podání píše, "...že stejně jako v lednu 1989 čs.sdělovací prostředky jistě naprosto v souladu s právním řádem zveřejňovaly jména a osobní údaje osob, i jen zadržených pro přítomnost na Václavském náměstí v Praze, zasílám kopie celého trestního oznámení na jednání příslušníků SNB těmto agenturám a sdělovacím prostředkům: ČTK, APN, AFP, Reuter, AP, BBC."

M.Bláha se dále 12.5.1989 obrátil na generálního prokurátora ČSSR opakováním trestního oznámení na příslušníky SNB Správy SNB hl.m. Prahy a SČ kraje pro trestné činy omezování osobní svobody a zneužívání pravomoci veřejného činitele, kterých se dopustili dne 16.1.1989. Upozorňuje ho, že trestní oznámení ze dne 20.1.1989 není dosud vyřízeno a že průtahy v uvedené tr.věci směřují k cíli znemožnit trestní stíhání odpovědných osob. M.Bláha shledává v takovémto úředním postupu některé znaky trestného činu nadřžování [podle §166 tr.z.] pachatelů trestného činu.

Delegace FIDH v Praze

Ve dnech 15.-17.5. navštívila Prahu delegace Mezinárodní federace pro lidská práva (FIDH) se sídlem v Paříži. Jejími členy byli předseda FIDH Daniel Jacoby, generální tajemník Patrick Baudouin, zástupce generálního tajemníka Henri Gourarier

a administrativní tajemnice Michela Gourarierová. Návštěva Prahy byla uskutečněna v rámci mise této delegace, jejímž účelem bylo vést osobní jednání s obnovenou členskou ligou FIDH Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, který je členskou ligou FIDH od prosince 1979. V Budapešti došlo navíc k jednání se zástupci maďarské vlády, v Československu k jednání s funkcionáři oficiálního Výboru čs.veřejnosti pro lidská práva a humanitární spolupráci. Jednání se zástupci tohoto výboru se zúčastnil jako řádný člen delegace FIDH její místopředseda Ladislav Lis, člen VONS. Oficiální výbor vyložil při jednání koncepci své činnosti, v níž však bohužel téměř pomíjí otázku politických vězňů, uznání nezávislých občanských skupin zabývajících se problemistikou lidských práv a plné prosazení základních demokratických svobod, zaručovaných dokumenty helsinského procesu. Při jednání s delegací FIDH se tento loajální a konformní postoj oficiálního výboru projevil zvláště výrazně, neboť delegace FIDH uvedla, že čtyři členové její členské ligy, tedy VONS, - po propuštění Václava Havla tři - zůstávají ve vězení. Delegace FIDH důrazně upozornila na případu politických vězňů, jejichž seznam předložila, a apelovala zejména na to, aby oficiální výbor intervenoval ve prospěch Stanislava Devátého, který již sedmnáctý den držel hladovku a jehož život byl vážně ohrožen. Při pracovním jednání mezi členy VONS a delegací FIDH bylo konstatováno, že pokračování v rozhovorech s představiteli oficiálního výboru je možné a užitečné, avšak nepatří k hlavní náplni činnosti těchto nevládních organizací. Za 11 let své činnosti, o níž vydal VONS více než tisíc sdělení, obhajoval tento výbor mnoho vězňů svědomí a dalších postižených osob. Jeho činnost má plnou podporu Mezinárodní federace pro lidská práva. Představitelé této federace a členové VONS při několika setkáních podrobne prodiskutovali postavení a další možnosti činnosti VONS.

Setkání NMS, WiP a Polsko-čs.solidarity na hranici

Dne 20.5. se na polsko-čs. hraniči sešlo 14 mladých lidí - členů čs.NMS, polského hnutí Svoboda a mír (dále WiP) a skupiny Polsko-čs.solidarita, působící v obou zemích. Setkání trvalo téměř 4 hodiny a hovořilo se při něm o dalších možnostech společné práce polských a čs.nezávislých skupin. Účastníci setkání vydali společné prohlášení, které uvádíme v plném znění:

My, mladí aktivisté čs. a polské opozice jsme se dnes sešli na polsko-čs. hranici. Setkání se uskutečnilo bez ohledu na administrativní, policejní a vojenské zákazy. Mezi našimi zeměmi existuje i nadále železná opona. Společně jsme se shodli na těchto požadavcích, jejichž splnění je nezbytné pro společenský rozvoj v našich zemích:

- 1| Zrušení mocenského monopolu komunistické strany a ústavní zakotvení politického pluralismu;
- 2| Právní zaručení svobody projevu, svobody sdružování a spolčování, právo na manifestace a stávky.
- 3| Demilitarizace společenského života a tím i právo na odepření vojenské služby.
- 4| Umožnění svobodných styků mezi obyvateli Československa a Polska jakož i mezi obyvateli celé Evropy, především zrušení všech pasových a vizových bariér.
- 5| Okamžitý odchod cizích vojsk z našich území; rozpuštění vojenských paktů Východu i Západu.
- 6| Urychlené zastavení ekologicky závažných provozů, zrušení výstavby dalších jaderných elektráren, zamezení úniku škodlivých emisí do ovzduší a ochrana vodních toků a zdrojů.

Jsme přesvědčeni, že podmínkou splnění těchto požadavků je spolupráce a solidarita mezi Československem a Polskem. Zároveň se domáháme okamžitého propuštění politických vězňů v Československu a zastavení represí proti nezávislým aktivistům. Pronásledování lidí za přesvědčení je hanebným přežitkem stalinismu! Protestujeme proti takovým vládním postupům.

Podepsali: Ondřej Černý (NMS, Ch 77, KPP), Tomáš Dvořák (NMS, Polsko-čs.solidarita), Petr Payne (NMS), Martin Šníd (NMS, Ch 77), Radek Zeman (NMS, Ch 77, KPP), Sławomir Dutkiewicz (WiP), Radosław Gawlik (WiP, Polsko-čs.solidarita, Solidarita), Wojciech Jankowski (WiP), Mirosław Jasinski (Polsko-čs.solidarita, VIA), Marek Kruckowski (WiP, radikální strana), Piotr Niemezyk (WiP, Polsko-čs.solidarita, Solidarita), Mieczysław Piotrowski (Polsko-čs.solidarita), Paweł Raczyński (Společenství WiP, Polsko-čs.solidarita) a účastník nezávislé fotoagentury Dementi z Vratislaví. [Násvy iniciativ, v nichž účastníci setkání působí, jsou uvedeny pouze pro orientaci.]

Karolína Mužáková: První máj '89 Vladimíra Veselského

Bыlo ráno přestavbového roku, bylo ráno v brněnských ulicích. Byl 1. máj. "Hašku, drž se!" "Petr Cibulka - z Bohunic - zdraví 1. MÁJ!" "SSSR - konečně náš vzor!" "Teď už máme, co jste chtěli" "Závěry z Helsinek splníme" "Zdravíme ZABRABANOU tramvaj" "Schody se zametají shora" "Mírný pokrok v mezích zákona!" "Kdo se bojí opozice, ten se bojí o pozice" "Bit či nebit" "Coca-cola (Voda z Rožínky) - to je ono!" "Míša je náš kamarád" "S veškerým úsilím za odstranění nedostatků, které se jinde nevyskytuji".

Ne, tyto transparenty brněnský májový průvod neviděl. I když byly namalovaly a měly i ochotné nosiče. Před jejich byty však čekal hbitý odvoz a obvodní oddělení VB na Běhounské a Gorkého poskytovala svá přístřeší až do poledních i časně odpoledních hodin všem, kteří se na jejich výrobě podíleli.

Tedy skoro všem.

Vladimír Veselský se ženou a osmnáctiměsíčním synkem v kočárku došel až na plánované místo srazu. Panoval zde čílý ruch. Muži v civilu se mísili v zelenavý kadlub s uniformovanými příslušníky. Sem tam byl někdo kontrolován, sledován a odvezen; malý houfek však dorazil silně zelenavou Kotlářskou až k trase průvodu. K tribuně došel už jen Vladimír se ženou Radkou a dítětem, paděsátilétá paní Čechová s osmiletým synem a přítelkyně Ilona s tříletým Kubíkem, které ráno odvedli manžela i s transparentem o těch, kteří se bojí opozice. O několik metrů za nimi pak dva studenti zemědělské fakulty.

Než však stačili pozdravit naše milé městské zastupitelstvo, za nimi, před nimi i okolo nich se objevili neznámí mužové. Setva Vladimír odkryl dečku na kočárku synka, přiskočil ten nejbližší a sáhl dovnitř. "Co to děláte, co si to dovolujete?" protestovala paní Čechová. Muž ucukl a s napřaženýma rukama těsně u kočárku sledoval jeho pohyb před tribunou. Vladimír zalovil pod matrací a vytáhl složený transparent "Sacharov, Walesa, Václav Havel". Dal jej nad hlavu, ale rozbalit už nestačil. Čtyři mužové odhodili stranou paní Čechovou a Radku, Vladimíra odtrhli od kočárku, vytrhli mu transparent a dva za ruce, dva za boky - táhli jej z průvodu. "Pomoc, pomoc, lupiči, zloději!" křičel napadený. Průvod stanul, lidé znejistěli, pochodová hudba hrála naplno. Vladimír žádal o pomoc uniformované příslušníky: je napaden, okraden... Muži jej zatím spojenými silami dovlekli za autobus Československé televize a nasadili mu pouta. Vtom se Vladimír zkroutil do klubíčka. Uviděl proti sobě KASK čili kapesní aerosolový slzotvorný rozprašovač. Jeho účinky měl v živé paměti od lednových událostí v Praze. Nemá jej rád. Pouta byla utažena na maximum. Uniformovaný poručík požádal Vladimíra o občanský průkaz poté, když jej napadený žádal o pomoc proti neznámým násilníkům. Protože s pouty se totožnost špatně prokazuje, byl poručík usměrněn civilisty ekole - a Vladimír odvezен na okrsek. Odmítl vypovídat. Žádné zadání s ním přece nebylo zahájeno.

Naopak žádal o lékařské ošetření. Nadporučík Svoboda jej nechal odvézt na Žlutý kopec, kde mu dr. Mach vystavil potvrzení, že "zranění na obou zápěstích byla způsobena dnes při zásahu VB". Pěkný lístek do památníku.

A ještě jeden má Vladimír na ten den. Úřední záznam o odnětí věci, kterou odmítl vydat dobrovolně. Tedy transparentu. Vladimír pod svůj podpis na této relikvii uvedl, že toto odebrání považuje za protiprávní.

O tak krásný První máj přišli četní naši přátelé zadržení u svých domovů. Hanka Holcnerová, kterou našli u přítelkyně, Jan Šabata, kterého zadrželi při návratu z noční služby v porodnici, Pavel Samek, kterého drželi na okrsku přes poledne i se ženou a sedmiletým synem, pan Hoffman, kterého při kontrole občanského průkazu pozvali do auta "ohřát se", zabouchli a odjeli i s ním, Karel Coural zadržený po nezdařeném srazu na Žlutém kopci i s taškou transparentů vytaženou z kufru auta, doktor Jaroslav Šabata zadržený už v 7 ráno, Lumír Šimeček, Igor Tesařík a další...

Trošku si to užili snad jen oni dva studenti zemědělské fakulty, které odvezli s Vladimírem až z místa před tribunou.
